

۱۴۷۹۹۸۶
۹۹/۱۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آشنایی با سیستم‌های بین‌المللی مدیریتی

پیش‌داشته، ایمنی و محیط زیست

(با ارائه‌ی سوابق استانداردهای رایج ایمنی)

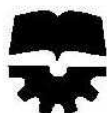
جلد اول

مؤلفین:

پژمان روحی

پرهام روحی

غلامحسین پرمون

نشر فن آوران

سرشناسه	روحی، پژمان، ۱۳۶۱-
عنوان و نام پدید آور	آشنایی با سیستم‌های بین‌المللی مدیریتی بهداشت، ایمنی و محیط زیست (با آرایه کدها و استانداردهای رایج ایمنی) / مولفین: پژمان روحی، پرهام روحی، غلامحسین پرمون.
مشخصات نشر	تهران: فن‌آوران، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	ج: مصور، جدول، نمودار.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۱۹-۱۰۸-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا	
موضوع	بهداشت صنعتی--مدیریت
موضوع	Industrial hygiene--Management
موضوع	بهداشت صنعتی--مدیریت--استانداردها
موضوع	Industrial hygiene--Management--Standards
موضوع	ایمنی صنعتی--مدیریت
موضوع	Industrial safety--Management
موضوع	ایمنی صنعتی--مدیریت--استانداردها
موضوع	Industrial safety--Management--Standards
موضوع	بهداشت محیط زیست--مدیریت
موضوع	Environmental health--Management
شناسه افزوده	روحی، پرهام، ۱۳۶۲-
شناسه افزوده	پرمون، غلامحسین، ۱۳۴۳-
رده بندی کنگره	۵۹۱۵-۳۹۵-T5
رده بندی دیویی	۶۵۸/۴۰۸
شماره کتابشناسی ملی	۴۵۴۱۳۱۶

نشر فن‌آوران

آشنایی با سیستم‌های بین‌المللی مدیریتی بهداشت، ایمنی و محیط زیست

- مولفین: پژمان روحی - پرهام روحی - غلامحسین پرمون
- نوبت چاپ: اول ۱۳۹۵
- چاپ و صحافی: عطا
- صفحه آرای: مریم تنهایی- فن‌آوران
- شمارگان: ۵۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۹-۱۰۸-۲

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

انتشارات فن‌آوران: تهران، خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه تهران، پاساژ فروزنده، شماره ۱۱۸

تلفن: ۶۶۹۷۵۱۸۲ / ۶۶۹۵۳۹۹۸

WWW.FANAVARAN-PUB.IR / Email: fanavaran2008ir@yahoo.com

این اثر، مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

مقدمه	۶
فصل اول: سیستم‌های مدیریت HSE نوین در مقایسه با دیدگاه‌های سنتی	۷
مقدمه	۷
دیدگاه فرد ایمن	۱۱
دیدگاه محیط ایمن	۱۲
دیدگاه سنتی مدیریت ایمنی و بهداشت	۱۲
دیدگاه نوین مدیریت ایمنی و بهداشت	۱۴
فصل دوم: سامان مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE MS)	۱۵
عناصر کلیدی سامان مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست	۱۶
۱- رهبری و تعهد	۱۷
۱-۱- فرهنگ HSE	۱۹
۱-۲- مهندسی فرهنگ HSE	۱۹
۲- خط مشی و استراتژی	۲۴
۳- سازمان، منابع، مستند سازی	۲۷
۳-۱- ساختار سازمانی و مسئولیتها	۲۷
۳-۲- نماینده (نمایندگان) مدیریت	۲۸
۳-۳- منابع	۲۸
۳-۴- شایستگی و صلاحیت	۲۸
۳-۵- پیمانکاران	۳۰
۳-۶- ارتباطات	۳۱
۳-۷- مستندسازی و کنترل مستندات	۳۲
۴- ارزیابی و مدیریت ریسک	۳۳
روش های ارزیابی ریسک	۳۶
۴-۱- شناسایی خطرات و اثرات آنها	۳۹
۴-۲- ارزیابی	۴۰
۴-۳- ثبت خطرات و اثرات آنها	۴۱
۴-۴- اهداف و معیار های عملکرد	۴۱
۴-۵- اقدامات کاهش ریسک	۴۱
۵- طرح ریزی	۴۲
۵-۱- کلیات	۴۲
۵-۲- یکپارچگی سرمایه	۴۳
۵-۳- روش های اجرایی و دستورالعمل های کاری	۴۶
۵-۴- مدیریت تغییر	۴۷
۵-۵- طرح ریزی شرایط اضطراری و غیر مترقبه	۵۰

۵۳.....	۶- اجرا و پایش.....
۵۴.....	۶-۱- وظایف و فعالیت‌ها.....
۵۴.....	۶-۲- پایش.....
۵۵.....	۶-۳- سوابق.....
۵۵.....	۶-۴- عدم انطباق و اقدام اصلاحی.....
۵۶.....	۶-۵- گزارش رویدادها.....
۵۶.....	۶-۵- پیگیری رویدادها.....
۵۷.....	۶- ممیزی و بازنگری.....
۵۷.....	۷-۱- ممیزی.....
۵۸.....	۷-۲- بازنگری.....
۵۹.....	فصل سوم سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی (سری OHSAS 18000).....
۶۱.....	سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی.....
۶۱.....	۱- دامنه کاربرد.....
۶۲.....	۲- انتشارات.....
۶۲.....	۳- واژگان و تعاریف.....
۶۸.....	۴- الزامات سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی بر اساس OHSAS.....
۶۸.....	۴-۱- الزامات عمومی.....
۶۸.....	۴-۲- خط مشی ایمنی و بهداشت شغلی.....
۶۹.....	۴-۳- طرح ریزی.....
۷۱.....	۴-۴- اجرا و عملیات.....
۷۷.....	۴-۵- بررسی.....
۸۰.....	۴-۶- بازنگری مدیریت.....
۸۳.....	پیوست.....
۸۳.....	کدها و استانداردهای ایمنی انستیتو ملی استاندارد آمریکا.....
۸۳.....	ایمنی در فعالیت‌های عمرانی.....
۸۵.....	ایمنی نردبان.....
۸۶.....	ایمنی و حفاظت در برابر سقوط.....
۸۷.....	ایمنی تجهیزات و پوششهای حفاظتی.....
۸۷.....	ایمنی سطوح انجام کار.....
۸۸.....	بهداشت شغلی و ایمنی.....
۸۹.....	استانداردهای ایمنی فرآیند انستیتو نفت آمریکا.....
۸۹.....	قوانین انجمن بهداشت شغلی ایمنی آمریکا.....
۱۰۴.....	کدها و استانداردهای انجمن مهندسان مکانیک آمریکا.....
۱۰۸.....	منابع و مآخذ.....

فهرست شکل‌ها

صفحه

شکل ۱: مدل HSE-MS [OGP Report No.6.36/210].....	۱۶
شکل ۲: بررسی برخی عناصر مختلف مدیریتی در ایجاد فرهنگ مطلوب HSE.....	۲۲
شکل ۳: نردبان فرهنگ HSE.....	۲۳
شکل ۴: فلوچارت جاری سازی بند شایستگی و صلاحیت در HSE MS.....	۲۹
شکل ۵: فلوچارت حداقل سیستم آموزشی مطلوب در سیستم مدیریت HSE.....	۳۰
شکل ۶: برخی از ذینفعان مورد توجه در سیستم مدیریت HSE.....	۳۱
شکل ۷: تقسیم بندی روش های ارزیابی ریسک.....	۳۸
شکل ۸: راجع ارزیابی و مدیریت ریسک.....	۳۹
شکل ۸: فلوچارت اقدامات اصلاحی.....	۵۶
شکل ۹: مدل سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی برای این استاندارد OHSAS.....	۶۰

فهرست جدول‌ها

صفحه

جدول ۱: تقسیم بندی دنتون، رویکردی کارگر محور.....	۹
جدول ۲: تفاوت میان دیدگاه نوین و قدیمی در مدیریت ایمنی و بهداشت از دیدگاه میشل ...	۱۰
جدول ۳: عناصر نظام مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE MS).....	۱۷
جدول ۴: مصادیقی از تفکرات مختلف در رهبری سازمان در حوزه سیستم مدیریت HSE.....	۲۵
جدول ۵: تفاوت بین روش های کمی و کیفی ارزیابی ریسک.....	۳۷

خلاصه سوابق مولفین:

پژمان روحی فارغ التحصیل رشته مهندسی نفت گرایش مهندسی ایمنی و بازرسی فنی از دانشگاه صنعت نفت است. وی مقطع کارشناسی ارشد را ابتدا در رشته مهندسی مواد و سپس در رشته مهندسی شیمی پیشرفته و مقطع دکتری را در رشته مهندسی شیمی به پایان رسانید. ایشان سابقه فعالیت در صنعت نفت و گاز و بخش خصوصی به عنوان کارشناس، سرپرست و رئیس بخش های بازرسی فنی، HSE و مدیریت بحران را در کارنامه خود دارد. وی همچنین در حوزه های HSE و مدیریت بحران و به عنوان مدرس فعالیت نموده و در دوران فعالیت خود به سبب فعالیت های آموزشی، پژوهشی و مدیریتی بارها از مراجع مختلف مورد تقدیر قرار گرفته است.

پرهام روحی فارغ التحصیل رشته مهندسی شیمی گرایش صنایع گاز از دانشگاه خلیج فارس بوشهر است. وی مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری را در رشته مهندسی شیمی طراحی فرایند به پایان رسانید. ایشان سابقه فعالیت در بخش خصوصی بعنوان مهندس طراح و مسئول اجرایی پژوهشکده مهندسی محیط زیست و توسعه پایدار و عضویت در کمیته های تخصصی پژوهش های منطقه شمال غرب کشور را در کارنامه خود دارد. وی همچنین به تدریس چندین دوره آموزشی را در شرکتهای ملی گاز ایران، نفت ایران و ... در حوزه های ایمنی، بهداشت، زیست و محیط زیست داشته در دوران فعالیت خود به سبب فعالیت های آموزشی، پژوهشی بارها از مراجع مختلف مورد تقدیر قرار گرفته است.

غلامحسین پرمون فارغ التحصیل رشته مهندسی شیمی (گرایش ارایش) از دانشگاه صنعت نفت و کارشناسی ارشد در همین رشته است. وی با ۲۴ سال سابقه تدریس در دانشگاه و صنعت در حوزه های HSE، خوردگی و فرایندهای مرتبط با روغن های صنعتی در کشور دوره های آموزشی را بخصوص در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی ارائه نموده و به سبب فعالیت های آموزشی، پژوهشی و مدیریتی بارها از مراجع مختلف مورد تقدیر قرار گرفته است.

امروزه به علت رشد روز افزون جمعیت و مصرف بیش از اندازه و برپایی صنایع بزرگ استفاده از انواع ماشین آلات، تجهیزات، فرایندها، مواد شیمیایی و ... امری گریز ناپذیر شده است. صنعتی شدن و تولید فزاینده، مخاطرات گوناگونی را برای نیروی کار به ارمغان آورده و موجب شده نیروی کار در معرض عوامل زیان آور بسیاری قرار گیرد.

نیروی کار هر کشور بخشی پر اهمیت از سرمایه ملی دانسته شده و از پایه های توسعه اقتصادی و اجتماعی انگاشته می شوند. بی گمان اقتصادی شکوفا و صنعتی خودکفا بدون داشتن نیروی کار سالم امکان پذیر نخواهد بود. این اصل بنیادی و مهم که تامین نیازهای بشر به گونه ای که با اثرات سوئی بر سلامتی انسان، محیط کار و محیط زیست همراه نباشد، تنها از طریق استراتژی توسعه پایدار امکان پذیر می شود. به همین منظور امروزه، صنایع در کشورهای توسعه یافته اصل استراتژی توسعه پایدار را سرپوشه فعالیت های خود قرار داده اند، و با این هدف سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست که ضامن توسعه پایدار است را به عنوان رویکردی سیستماتیک و بسیار منظم برگزیدند.

در اواسط دهه ۱۹۸۰ میلادی تقاضا برای ارائه خدمات ایمنی به شکل چشمگیری افزایش یافت و دپارتمان مدیریت ریسک (ایمنی SRM) تشکیل گردید که اطلاعات اولیه خود را از بازرسی محیط کار و کمیته های مدیریت ریسک و ایمنی دریافت کرده است. مهمترین وظیفه این دپارتمان پیشگیری و کنترل تلفات و ضایعات بود.

علیرغم وجود چنین تشکیلاتی، سالانه در جهان ۲۷۰ میلیون حادثه ناشی از کار اتفاق می افتد که نزدیک به ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار کارگر بین خود را از دست داده، قریب به ۱۶۰ میلیون نفر به بیمارهای ناشی از کار مبتلا شده و بیش از ۲۶۰ میلیون حادثه منجر به سه روز غیبت کاری می گردد که سهم کشورهای در حال توسعه و یا توسعه نیافته از این حوادث، ۳ تا ۴ برابر کشورهای توسعه یافته است. از این رو بسیاری از سازمان ها در کشورهای مختلف برای کاهش حوادث و تبعات ناشی از توسعه صنعتی به استقرار سیستم های مدیریتی بهداشت، ایمنی و محیط زیست، متوسل می گردند.

آنچه در این مجموعه چند جلدی مطالعه خواهید نمود ساختار سیستم های مدیریتی شناخته شده ای است که در حوزه بهداشت، ایمنی و محیط زیست توسعه داده شده اند. در جلد یک از این مجموعه سیستم مدیریت بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE MS) و سیستم مدیریت ایمنی و بهداشت شغلی (سری OHSAS 18000) تشریح شده اند. دیگر سیستم های مدیریتی در جلد های ۲ به بعد معرفی شده اند.

در اینجا بر خود لازم میدانیم از جناب آقای "دکتر اسماعیل فاتحی فر" به سبب ارائه راهنمایی و مطالب علمی در تدوین این مجموعه تشکر و قدردانی نماییم. خوانندگان این مجموعه می توانند هرگونه نظرات خود را در مسیر غنی تر شدن ویرایش های آتی با ما از طریق ایمیل P.Roohi@gmail.com در میان بگذارند.